

# מערך למנחה - בית מדרש

## יסודות לתקנות הקהילה

### מבוא

תפיסת 'דרך כפר' מכוונת לכך שמוסדות החינוך יהפכו לקהילות של משמעות עבור החניכים – משמע זירה מרכזית ונקודת התייחסות משמעותית בעיצוב זהותם של החניכים. הנגזרות מכך הן כמובן חיזוק תחושת השייכות, הלכידות וגאווה היחידה. לצד אלה, יש גם מקום להפיכת קהילת החינוך למעין מגדלור – כך שהחניכים ירגישו כשותפים לארגון שעושה גם למען אחרים. בית מדרש זה מאפשר דיון לגבי המושג קהילה והמינון בין התכונות פנימה לבין התכונות החוצה. (האם קהילה צריכה בעיקר להתמקד בחברי הקהילה ובפעילותה הפנימית, או שמא עצם ההתאגדות שלה לקהילה חייבת להשפיע החוצה).

### יעדים

#### 1. סוגיות מרכזיות לבית המדרש: (סביב אילו שאלות רצינו להפר איזונים...)

- קהילה – האם המטרה היא להשפיע רק פנימה או דווקא להשפיע החוצה?
- קהילת חינוך – איפה יש למקד מאמצים – לכידות פנימית או מגדלור?

#### 2. שדות חינוכיים שניתן לקדם באמצעות בית המדרש:

- קהילה של משמעות

## מתווה בית המדרש [הצעה]

### טריגר פתיחה (10 דקות)

- שיתוף – קהילה אחת שאני משתייך אליה.

### לימוד: (כ-80 דקות)

### מקור 1: 'יסודות לתקנות הקבוצה' אהרון דוד גורדון

"המושג, כמו הקבוצה וכל יתר הצורות היישוביות, אינו אלא נקודה אחת, לבנה אחת, בבניין היישוב החדש. אם היחסים בין מושב למושב, בין מושב לקבוצה וכו', לא יעמדו על

אותם היסודות, שעומדים עליהם החיים בתוך המושב או הקבוצה, לא נתחדש הרבה או לא נתחדש כלל. יותר מזה, אם היחסים של המושב אל יתר היישוב ואל יתר העולם לא יעמדו על אותם היסודות, לא יושג הרבה או לא יושג כלום. אם לא יהיה במושב גרעין של השפעה לטובה על הסביבה, תשפיע הסביבה לרעה על המושב."

- מה עמדתו של א.ד. גורדון? מה דעתכם?
- האם אין הצדקה לקיומו של מושב אחד, אם אין לו אינטראקציה עם מושבים סמוכים?
- למה הוא מתכוון: "לא יושג הרבה או לא יושג כלום"?
- מה זה גרעין השפעה לטובה על הסביבה? – איזה סוג טובה?

## מקור 2: "ידינו לא שפכו את הדם הזה" - טקס עגלה ערופה

א. כי ימצא חלל באדמה... לא נודע מי הפהו. ב. ונצאו זקניך ושפטיך ומדדו אל הערים אשר סביבת החלל. ג. והיה העיר הקרבה אל החלל ולקחו זקני העיר ההוא עגלת בקר אשר לא עבד בה אשר לא משכה בעל. ד. והורדו זקני העיר ההוא את העגלה אל נחל איתן אשר לא יעבד בו ולא יזרע וערפו שם את העגלה בנחל. ה. ונגשו הכהנים בני לוי... וכל זקני העיר ההוא הקרבים אל החלל ירחצו את ידיהם... ז. וענו ואמרו גדינו לא שפכה (שפכו) את הדם הזה ועינינו, לא ראו. ח. כפר לעמך ישראל... (דברים, פרק כא, פסוקים א-ט)

- מה בעצם מבטא לדעתכם טקס 'עגלה ערופה'?
- "ומדדו אל הערים ... והיה העיר הקרובה" – למה זה בכלל משנה המרחק הגיאוגרפי? מה זה אומר לגבי האחריות של המושבים הסמוכים למה שקורה מחוץ לגדר שלהם? האם זו דרישה ריאלית?
- "ידינו לא שפכו" – למה הם צריכים להעיד על כך? הרי זה ברור?
- למה לדעתכם טקס כזה קיים? האם יש מקום לטקס כזה היום?
- איך זה מתקשר לדבריו של א.ד. גורדון? האם לזה הוא התכוון?

## מקור 3:

**אם כסף תלווה את עמי את העני עמך: עמי ונכרי - עמי קודם.**

**עני ועשיר - עני קודם. ענייך ועניי עירך - ענייך קודמין.**

**עניי עירך ועניי עיר אחרת - עניי עירך קודמין.** (בבא מציעא, ע"א, א')

- למה עניי עירך קודמים? למה זה כל-כך משנה הרי כולם קודם כל בני אדם?
- למה לדעתכם הגמרא מדרגת את זה באופן הזה?
- איך זה מתיישב עם הדברים שהובאו לפני-כן?

## מקור 4:

**”האפשרות שהבית ייפתח לזולת חיונית למהות הבית, לא פחות מן הדלתות והחלונות הסגורים שבו” (ז’ואל הנסל)**

- עד כמה אנחנו פועלים "פנימה" – שמים דגש על יצירת קהילה של שייכות ושותפות של החניכים והצוות?
- עד כמה אנחנו פועלים "החוצה" – לוקחים אחריות על הישגים הסמוכים והאתגרים האחרים שמציפים את החברה הישראלית? האם זה בכלל מתפקידנו?
- איך לדעתכם א.ד. גורדון היה מתייחס לעשייה שלכם כבוני קהילה?
- איך מעצבים את החניכים להיות כאלה שלוקחים אחריות על הסובב אותם?